Mål T-174/00

Biret International SA
mot
Europeiska unionens råd

"Ämnen med hormonell verkan — Direktiv 88/146/EEG — Skadeståndstalan — Preskription"

Förstainstansrättens dom (första avdelningen) av den 11 januari 2002 . . . II- 21

Sammanfattning av domen

1. *Förfarande — Ansökan genom vilken talan väcks — Formkrav — Angivande av föremålet för talan — Kortfattad framställning av grunderna för talan — Ansökan om ersättning för skada som vållats av en gemenskapsinstitution*

   (EG-stadgan för domstolen, artiklarna 19 och 46; förstainstansrättens rättegångsregler, artikel 44.1 c)

2. *Skadeståndstalan — Föremål för talan — Yrkande om ersättning för en skada som orsakats av gemenskapen — Gemenskapsdomstolarnas exklusiva behörighet*

   (EG-fördraget, artikel 215 andra stycket (nu artikel 288 andra stycket EG))

3. *Skadeståndstalan — Preskriptionsfrist — Utgångspunkt — Den dag som skall beaktas*

(EG-fördraget, artikel 215 andra stycket (nu artikel 288 andra stycket EG); EG-stadgan för domstolen, artiklarna 43 och 46)

4. *Gemenskapsrätt — Principer — Skydd för berättigade förväntningar — Direktiv om förbud mot att använda vissa ämnen med hormonell verkan vid uppfödning — Åsidosättande — Föreligger inte*

(Rådets direktiv 88/146)

5. *Internationella avtal — Avtal om upprättande av Världshandelsorganisationen — GATT 1994 — Direkt effekt — Föreligger inte — Hinder för att åberopa WTO-avtalen för att ifrågasätta lagenligheten av en gemenskapsrättsakt eller för att grunda en skadeståndstalan — Undantag — Gemenskapsrättsakt i syfte att fullgöra förpliktelse i dessa avtal eller som uttryckligen och särskilt hänvisar dit*

(Allmänna tull- och handelsavtalet 1994)

1. Enligt artikel 19 i domstolens stadga, som enligt artikel 46 i samma stadga skall tillämpas på förfarandet vid förstainstansrätten, och artikel 44.1 c i förstainstansrättens rättegångsregler, skall en ansökan innehålla uppgifter om tvisteföremålet samt en kortfattad framställning av grunderna för densamma. Dessa uppgifter skall vara tillräckligt klara och precisa för att svaranden skall kunna förbereda sitt försvar och förstainstansrätten skall kunna pröva talan, i förekommande fall utan att ha tillgång till andra uppgifter. För att garantera rättssäkerheten och en god rättskipning krävs, för att en talan skall kunna tas upp till sakprövning, att de väsentligaste faktiska och rättsliga omständigheterna som talan grundas på åtminstone kortfattat men på ett konsekvent och begripligt sätt framgår av innehållet i själva ansökan. För att uppfylla dessa krav skall en ansökan om ersättning för skada som har vållats av en gemenskapsinstitution innehålla uppgifter som gör det möjligt att fastställa den handling som sökanden kritiserar institutionen för, skälen för att sökanden anser att det föreligger ett orsakssamband mellan denna handling och den skada som sökanden påstår sig ha lidit samt arten och omfattningen av denna skada.

(se punkt 31)

2. När det ansvarsgrundande handlandet, vid en talan om skadestånd, inte härrör från ett nationellt organ utan från en gemenskapsinstitution, skall de skador som eventuellt kan vara en följd av att gemenskapslagstiftningen genomförts av de nationella myndigheterna, vilka inte hade något handlingsutrymme, tillskrivas gemenskapen. Eftersom gemenskapsdomstolarna i enlighet med artikel 215 i fördraget (nu artikel 288 EG) har exklusiv domsrätt när det gäller tvister om ersättning för

en sådan skada, kan enskilda som anser att de lidit skada av gemenskapsinstitutionernas rättsakter i kraft av själva sakförhållandet (*ipso facto*) inte tillförsäkras ett effektivt skydd för sina rättigheter genom de nationella rättsmedlen.

(se punkterna 33 och 34)

3. Preskriptionsfristen för en talan om gemenskapens utomobligatoriska skadeståndsansvar, som föreskrivs i artikel 43 i domstolens stadga, som enligt artikel 46 i samma stadga skall tillämpas på förfarandet vid förstainstansrätten, börjar inte löpa förrän samtliga förutsättningar för skadeståndsskyldigheten är uppfyllda och, i synnerhet i fall då skadeståndsskyldigheten grundas på en rättsakt, inte innan de skadebringande verkningarna av denna akt har uppstått.

När skadan inte uppkommer plötsligt utan fortlöpande under en viss period på grund av att en rättsstridig rättsakt fortsätter att vara i kraft, tillämpas preskriptionen i artikel 43 i domstolens stadga i förhållande till dagen för preskriptionsavbrottet, och gäller den period som ligger mer än fem år före denna dag, utan att detta påverkar de anspråk som har uppkommit under senare perioder.

(se punkterna 38 och 41)

4. Rådets direktiv 88/146 om förbud att använda vissa ämnen med hormonell verkan inom husdjursproduktionen har inte inneburit ett åsidosättande av de berättigade förväntningarna hos de ekonomiska aktörer som påverkades av förbudet mot att använda hormoner. Mot bakgrund av de skilda bedömningar som gjorts kunde dessa ekonomiska aktörer nämligen inte förvänta sig att förbudet att tillföra djur de ifrågavarande ämnena enbart skulle grundas på vetenskapliga uppgifter.

Det förhållandet att medlemsstaterna eventuellt inte tillämpade direktiv 88/146 kan inte likställas med att rådet skulle ha agerat på ett sätt som kan ha givit de ekonomiska aktörerna berättigade förväntningar. Dessutom skulle det förhållandet att direktivet inte tillämpades uppenbart strida mot de skyldigheter som åvilar medlemsstaterna enligt fördraget och i synnerhet mot de skyldigheter som åvilar dem enligt nämnda direktiv. Det är inte möjligt att ha berättigade förväntningar på att en rättsstridig situation skall vidmakthållas och följaktligen

inte heller att grunda sådana förväntningar på medlemsstaternas eventuella passivitet avseende införlivandet och genomförandet av ett rådsdirektiv.

Slutligen kan de ekonomiska aktörerna inte med fog förvänta sig att rådande förhållanden skall bestå när dessa kan ändras av gemenskapsinstitutionerna inom deras utrymme för skönsmässig bedömning. Härav följer i ännu högre grad att dessa ekonomiska aktörer inte får grunda sina berättigade förväntningar på en framtida och hypotetisk ändring av lagstiftningen, särskilt inom ett område som den gemensamma jordbrukspolitiken där varje lagändring, med hänsyn till dess potentiella inverkan på folkhälsan, är beroende av en oförutsebar utveckling av vetenskapliga rön och av de komplexa bedömningar lagstiftaren är tvungen att göra.

(se punkterna 50, 54 och 55)

5. Med hänsyn till beskaffenheten och systematiken hos WTO-avtalet och dess bilagor kan de, i likhet med GATT 1947, i princip inte ingå bland de regler utifrån vilka domstolen och förstainstansrätten prövar lagenligheten av gemenskapsinstitutionernas rättsakter enligt artikel 173 första stycket i fördraget (nu artikel 230 första stycket EG i ändrad lydelse). De skapar heller inga rättigheter för enskilda som dessa kan göra gällande inför domstol, och gemenskapen ådrar sig således inte ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar vid en eventuell överträdelse av dessa regler. Det är endast om gemenskapen avsett att fullgöra en särskild förpliktelse vilken den åtagit sig inom ramen för WTO, eller om en gemenskapsrättsakt uttryckligen hänvisar till vissa bestämmelser i WTO-avtalet, som det åvilar domstolen att pröva lagenligheten av gemenskapsrättsakten i fråga med hänsyn till WTO:s regler. Eftersom direktiven 81/602 och 88/146 om förbud att använda vissa ämnen med hormonell verkan inom husdjursproduktionen antogs flera år innan avtalet om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder trädde i kraft, vilket utgör ett av WTO-avtalen, kan de varken innebära ett åtagande av en särskild förpliktelse inom ramen för detta avtal, eller uttryckligen hänvisa till vissa bestämmelser i avtalet.

(se punkterna 61, 63 och 64)